

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Б У Д Ъ Г О Т О В /

«Ямде лий»

47-ше (3747) №,
2025 ий 28 ноябрь,
кугарня

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Кече гае авана

Авам калыкыште кече, тылзе, шұдыр дене танастарат. Вет тудо шке икшывыжлан эн шерге, илыш корным волгалтарен, виктарен шогышо айдеме. Икымше мутым ойлаш, икымше ошкылым ышташ, совлам чын кучаш – чылажланат ава туныкта.

Ноябрьн пытартыш рушарнянже Россий мучко Аван кечыжым палемдена. Ава-влак, меат ты сылне пайрем дене тендам шокшын саламлена. Пенгыде тазалыкым, кугу чытышым, умылымашым тыланена. Тек икшывыда тендам кажне кечын куандара.

Звенигово район Кожвожмучаш ялыште илыше ик пиалан ава – Татьяна Никитина. Василий пелашыж дене кум ұдырым да ик эргым ончен куштат. Снимкыште Татьяна Викторовнам икшывыже-влак коклаште ужда.

Фотом еш архив гыч налме.

Умбакеже – 4-ше лаштыкыште.

ПОДПИСКЕ

3-13 декабрьште Российште Подписчикын декадыже эртаралтеш. 2026 ийын икымше пелийжылан «Ямде лий» газетлан шулдырак ак – 439 тенгеат 68 ыр (Марий Элыште) – дене возалтса. Индекс – П4696. QR-код полшымо дене подпискым ышташ лиеш.

Реклама.

Подписчик-влак коклаште лотерей модышым эртарена. «Ямде лий» газетлан подпискым почтышто ыштыман да квитанцийжым редакцийжым колтыман. Тун приз – суретлаш набор.

Лотерейын организаторжо – «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Аврора – ончылно

«Защитники Отечества» фонд «Памяти героев верны!» всероссийский усталык конкурсым иктешлен. Специальный военный операцийн событийже, участникше-влаклан пӧлеклалтше «Авторын фотографийже» таҥасыште Волжский район Памар школышто 1-ше классыште туземше Аврора Баринава (снимкыште) сенгышыш лектын.

Ўдырын ача-аваже моткоч чолга улыт. Евгений Александрович Донбассыш гуманитар полышым кудло утла гана нангаен. Куд ганаже еш дене миенйт. Венера Ринатовна маскироватлалтме сеткым пидеш.

– Донбассыш икымше гана мийыме годым Первомайск олаште конкурсылык фотом войзенна. Тушто чыла пудештын, сӱмырлен. Шуко пачашан пӧртын ик лукшо уке гынат, еш-влак тушто илат. Тиде мемнам моткоч ӧрыктарен. Авроран пӧртым войзаш кумылжо лектын. Ты фотом конкурсыш колтенна, – ойла Венера Ринатовна.

Аврора истребительын лётчицыже лияш шона. Кумирже – «Белая Лилия», Лидия Владимировна Литвяк. Чолга ўдырын тек кугу шонымашыже тек шукталтеш.

*Христина АЛЕКСАНДРОВА.
Фотом еш архив гыч налме.*

«Кугу ешем» эн йӧратыме

«Кугу ешем» муро репертуарыштем ик эн йӧратыме. Тудым мурен, тӱрлӧ конкурсышко ушнем. Шукерте огыл куанле уверым налым: «Музыка великой страны» семӱзгар, мурymo, куштымо, театр да калык арвер сымыктыш всероссийский конкурсышто «Вокал. Кыдалаш тӱшка» таҥасыште икымше ве-

рыш лектынам. Конкурсышко видеом колтенна. Ты мурышто кугу ешем дене кугешнем. Родо-тукумем пелен эн пиалан улам. Арам огыл тыге ойлем: «Поянлык – шӧртньӧ гай ешем». Тиде муро эше шуко сенгымашым пӧлекла манын ӱшанем.

*Артём ЯГОДАРОВ.
Йошкар-Ола, 17-ше номеран школ.*

Полшаш эре ямде

Ава. Могай ныжылге, поро шомак. Арамлан огыл ава нерген шуко сылне мурым, почеламутым возат. Тудын кидше ныжылге, пашаче. Лач тыгаяк мыйын авам Мария Дмитриевна (снимкыште). Поро шинчаончалтышан, ласка кумулан айдеме кеч-кӧланат полшаш ямде. Мыланем тудын пелен моткочак сай.

Авай, пайремет дене! Лий тый эре пеледыш гай мотор, весела, пиалан да йолгорно гай кужу ӱмыран.

*Ксения РУЗИНА.
Йошкар-Ола, 80-ше номеран йочасад.
Фотом еш архив гыч налме.*

Российысе увер

«Культура для школьников» тӱвыра да туныктымо проект радамыште икмыняр мероприятий эртаралтеш. «Мир народных сказок» ден «Мой гений, мой ангел, мой друг. Олимпиада» акций-влаклан тӱткышым ойырыза.

У ий каныш годым пашам ыштыше еш-влакым куандараш манын, нунылан йоча-шамыч пӧлекым ямдылат. Поро кумылым ончыктымо мероприятий «Российский детский Дед Мороз» акций кышкарыште лиеш.

5 декабрьыште Россий мучко «Тест по истории «Уроки второй мировой» тӱнямбал акций эртаралтеш. 11 шагатлан тӱнгалеш. Тӱрыс уверым диктантпобеды.рф сайтыште ончыза.

Марий Элысе увер

Ўдыр-рвезе-влак, еш дене кочкаш ямдылымыдам фотош войзыза да «Культурные традиции моего региона. Готовь по-марийски» фотоконкурсыш ушныза. Тӱрыс увер – Марий туныктыш институтын сайтыштыже.

«Марла чын возена» XIII тӱшка диктант» тӱнямбал акций 5 декабрьыште эртаралтеш. Йошкар-Олаште Марий кугыжаныш университетын Калыкле тӱвыра да тӱвыра кокласе кыл институтышто да С.Г.Чавайн лӱмеш Калыкле книгагудышто возаш лиеш. 10 шагатлан тӱнгалеш.

Москошто «Мама и дети в национальных костюмах» тӱнямбал конкурсышто сенгыше-влакым саламленят. Тушто Марий Элын сулло артисткыже Алина Егошина да Мария ўдыржӧ лийыныт. Нуно шочмо йылме дене азам малтыме мурым йонгалтареныт.

Сенгышым саламлена

Республикан 105 ияш лўмгечыжлан пўлеклаатше «Марий Эл – мыйын шочмо вер» конкурсна мучашалтын. Редакцийшке ятыр онай паша пурен. Сенгыше-влак дене палдарена:

«Марий Элын эртыме, кызытсе да шушаш илышыжым ончыктышо сўрет да комикс» тагас.

1-4-ше классла коклаште:

1 вер – Артём Козлов (Параньга, Усола);

2 вер – Венера Ларионова (4-ше номеран Медведево школ);

Евгений Албахтин (Параньга, Матародо);

3 вер – Агата Митрюшкина (Курыкмари, Микрәк);

Валерия Гаврилова (Калыкле сымыктыш гимназий).

5-8-ше классла коклаште:

1 вер – Елена Мурзанаева (Марий Турек, Косолап);

2 вер – Ксения Сандакова (Шернур, Лажъял);

3 вер – Анатолий Кирсанов (Козьмодемьянск школ-интернат).

«Шочмо кундем дене кылдалтше легенде да преданий» тагас.

1-4-ше классла коклаште:

1 вер – Мария Петрова (2-шо номеран Морко школ);

2 вер – Валерия Антонова (Морко, Нуж-Ключ);

3 вер – Дарья Мушкина (Волжский, Памар, вуйлатыше – Л.В.Фёдорова).

5-8-ше классла коклаште:

1 вер – Анна Медведева (Шернур, Мустай);

2 вер – Кира Данилова (Волжский, Пётъял);

3 вер – Эмилия Ильина (Морко, Унчо, вуйлатыше – Р.Н.Петрова).

«Марий Эл нерген шке гыч во-зымо паша-влак» тагас.

1-4-ше классла коклаште:

1 вер – Кирилл Богданов (Шернур, Лажъял);

2 вер – Полина Уртъева (Волжский, Пётъял);

3 вер – Варвара Никитина (Медведево, Руш Кукмарий);

Константин Сергунин (Курыкмари, Усола, вуйлатыше – З.Б.Минюкова).

5-8-ше классла коклаште:

1 вер – Анжела Павлова (Советский, Михайловка);

2 вер – Дарья Бадун (Оршанке школ);

Яна Небогатикова (У Торъял школ);

3 вер – Милена Романова (Звенигово, Эсмекпяк, вуйлатыше – Л.В.Максимова).

9-11-ше классла коклаште:

1 вер – Родион Небогатиков (У Торъял школ);

2 вер – Захар Васильев (Волжский, Пётъял);

3 вер – Дмитрий Поляков (Килемар, Арде);

Юлия Ягодарова (Советский, Кельмаксола).

Сенгыше-влакым 12 декабрьыште Йошкар-Олаште Республикысе йоча да самырык-влаклан В.Х.Колумб лўмеш библиотекеште саламлена. Пайрем 11 шагатлан тўнгалеш.

Порылык «Артекыш» нангаен

«Артек» тўнямбал йоча рўдерын «Морской» лагерже гыч шокшо салам колтем. Кызыт «Твори Добро» волонтёр смене эртаралтеш. Тышке логалаш куштылго лийын огыл. Волонтёр пашам мыняр ий да кузе шу ктымынам, могай курсым эртымынам, видео дене шке нерген палдарымынам да, эн тўнжў, тўням саймогырыш вашталтен кертше социальный проектам акленыт. 14-17 ияш ўдыр-рвезе-влак деч 4487 йодмаш пурен. Тышеч 25 эн сай пашам ойыреныт. Тырадамыш Марий Эл гыч мый да Волжск олесе 9-ше номеран школ гыч Виктория Молчанова

(снимкыште) логалына. Лагерыште яра жапна йўршеш уке. Ме проект менеджментым, тактический медицин келгын туныма. Отрядна дене Ливадий посёлкысо санаторный школ-интернатыште «Наследники Победы» мастер-классым эртаренна.

Ончылно мемнам шуко онай вашлиймаш, мероприятий, социальный проектам аралымаш вучат. Тышке логалмем шинчымашем пенгыдемдаш, тўням сылнештараш полша, шонем.

Полина ШЕТОЛЕВА.
Марий Турек школ.
Авторын фотожо.

Сотнур школлан – 188 ий

Класс шагатыште «Сотнур школ – сотемдарыше вий» книгам шергална. Тудым класс вуйлатышына Эвелина Анатольевна школлан 188 ий темме вашеш ончыктыш. Сотнур школышто усталык шўлышан, шке предметышт дене келге шинчымашым пуышо педагог-влак пашам ыштат. Теве мемнам алгебра да геометрий дене Марий Элын сулло туныктышыжо Се-рафима Михайловна Васильева туныкта. Тыгай кўкшў лўман улмыжым паленат огынал. Тунемше-шамычат школын лўмжым кўшнў кучена.

29 ноябрьыште Сотнур школлан 188 ий темеш. Пайремже дене шокшын саламлена!

7-ше классыште тунемше-влак.
Волжский район.

Тўналтышыже –
1-ше лаптыкыште.

Калык пагала

Татьяна Викторовна Звенигово район Красногорский посёлкысо «Электродвигатель» заводушто пашам радамлыше инженерлан ышта. Василий Валерьевич туштук электродвигательным пога. Мужыранмыштлан тений – 13 ий. Ты жапыште ныл икшывылан илышым пөлекленят. Ваш йөратен, пагален, икте-весылан энгертен илат. Кум ўдырыштым да ик эргыштым тидланак туныктат.

Звенигово районышто ты ешым шукын палат. Тений Кужмарий, Нуктыж, Ёлыл Памъял, Поянсола, Юльял, Какшамарий калык ял пайремышкышт пагален ўжын. Йошкар-Ола, Звенигово ола, Красногорский посёлкышто эртаралтше мероприятийлаште вучымо уна улыт. **Снимкыште** Никитинмыт ешым ужыда.

Кум Пампалче да ик патыр

Кугурак икшыве-влак 2-шо номеран Красногорский кыдалаш школышто шинчымашым погат. Верысе Йоца сымыктыш школыш кумылын коштыт. Тимофей 6-шо классыште тунемеш. Дневникиштыже – «визытан» отметке гына. Баяным, гармоньым, фортепианым устан шокта. Моштымашыжым республикысе да россияйысе түрлө конкурсышто терга. Усталыкшым жюри кўкшын аклен. Мутлан, 2022 ийыште «Рождественская Москва» тўнямбал фестиваль-конкурсышто III степеня лауреат лийын. Спорт денат кылым куча. «Восход» футбол командын тале спортсменже улеш. Командыж дене Йошкар-Ола, Саранск, Ульяновск, Моско, Озан, Чебоксар олалаште эртаралтше танасымашке ушнен. Ятыр гана сенымаш дене пörтылыныт.

Кече гае авана

– Ончыч мыйым модьш гармонем лийын. Тунам семўзгарым шокташ кумуланьнам. Икымше классыште тунеммем годым Йоца сымыктыш школын туныктышыже Фарид Рустамовна Рубаикина икеж деке толаш темлен. Тыгак ыштенна. Репетиций деч вара кастене футболшы коштам. Яра жапем шагал. Тидыже мыланем моткоч келша, – ойла Тимофей.

Валерия 11 ияш. Изаж деч ик ийлан изирак гынат, Татьяна тудым Тимофей дене пырля школыш колтен. Тыге нуно ик классыште шинчымашым погат. Валерия отличнице улеш. Фортепианым шокта, сўретлаш кумулан.

Виктория тений икымше классыш каен. Йөратыме семўзгарже – скрипке. Красногорский усталык пöрт пеленысе «Лотос» куштымаш студийыште мастарлыкшым шуара.

Эн изи Дарина 4 ияш. «Теремок» йочасадыш коштеш. Изаже да акаже-влак семынак ен ончыко лекташ ок өр. Почеламутым сайын каласкала.

Икшыве-шамычын усталык корныштлан ача-ава кугу тўткышым ойырат. Кажне выступатлымыштлан изирак пөлекым ямдылат. Тыге йоча-влак ача-ава улылымашым, улышым шижит да ончыкыжымат тыршаш тўналыт.

Пиалан йоча пагыт

Йоча-влак икмынар жап гыч кайык семын шочмо суртышт гыч чонештен каят. Ача-аван порылыкштым, пырля юарлымым, канымым, чон почын ваш мутланымым ўмыреш шарнен илаш тўналыт.

Татьяна ден Василий икшывыштын йоча пагытышт пиалан лийже манын тыршат.

– Кажне эрдене авай мемнам, шупшалын, школыш, йочасадыш ужата. Кастене шокишын өндалеш, ласка омым тылана. Рушарня еда ме черкыш коштына. Пöртылмеке, авай тамле мелнам кўзитеш. А пушыжсо-о-о, уло суртым тема. Жапын-жапын мемнам кинотеатрыш, театрыш, циркыш, аквапаркыш коштыктат, вес олашке намиен кондат. Теңыз воктенат лийынна. Кенезым чодыраште емыжым, поңгым погена. Жапым пырля эртарыме мыланем моткоч келша, – палдара Валерия.

Йөратымаш кажналан сита

Йокрокланыше икшывылан ава – йолташ, черланышылан – эмлызе, шужышылан – повар, урокым ыштышылан – туныктышо... Тудо чыла мошта да шуко мом пала. Кажне йочалан чын мутым муэш, чонжым лыпландарен, кўлеш семын шыматен мошта.

– Йоца-влак түрлө койышан, шоньмашан улыт. Иктым, мутлан, моталтыман, шыматыман, весылан шоналташ жапым пуыман. Кө дене кузе мутланышашым ава чон ишжеи, – ойла Татьяна Викторовна. – Шуко икшыван ача-ава лияш – моткоч кугу пиал.

Еш – ылыш негыз. Никитинмыт икте-весым улымен, волгыдо ончыкылыклан ўшанен илат. Шочмо элым йөратыше, ушан-шотан, патыр икшыве-влакым куштат.

Оля МАЙКОВА.
Фотом еш архив гыч налме.

Аван кечыж дене!

Саламлем

«Авай, мый тыйым йоратем!» –
Тыге тылат эре ойлем.
Улат кугу энэртышем,
Эн шокшо мутым каласет.

Трук йосö мыланем – полшет,
Шыман вуем гыч ниялтет.
Мый тый денет чот кугешнем,
Эреак лий тый пеленем!

Ава пайрем ден саламлем,
Тылат пиалым тыланем.
Лий поро, ныжыл, эн шыма,
Лий таза, шүмбел ава.

Анна АНДРЕЕВА.
Кужэгер, Тошто Йүледүр.

Ушан ой

Ава, ава, лай порсын кумылетым
Аклаш сита мо чон тулна мемнан?
Альбертина ИВАНОВА.

Кугешнем

Авам – эн лишыл, йоратыме
енем да эше икымше туныктышем.
Мыйын авам моткоч мотор: кужу
капан, канде шинчан да ош ўпан.
Кажне кечын школыш пырля ка-
ена, а урок пытымеке, мөнгө пөр-

тылына. Сурт сомылкам ыштен
пытарымеке, уроком ышташ шин-
чына. Мыланем авам эн шерге.
Туддене моткоч кугешнем!

Богдан ФЁДОРОВ.
Морко, Эннерсола.

Мүкш гай

Авамын лүмжө –
На де ж да
(с н и м -
кыште).
Тудо эн
мотор, эн
ныжылге.
Ешыште кум
изак-шоляк улы-
на. Авам мемнам
коклан «три бога-
тыря» манеш. Ту-

дын яра шинчымыжым ик ганат
ужын омыл. Школ гыч толма-
шешем тутло кочкышым ямды-
ла. Кызыт авам изи шольным
мөнгыштö онча. Шерге енем
чылт мүкш гай. Кечыгут түрлө
сомылым ышта. Меат изам дене
полшена. Аванам пайрем дене
саламлена.

Ярослав МИХАЙЛОВ.
Волжский, Сотнур.
Фотом вш архив гыч налме.

Тауштен илем

Аван кече лишемеш,
Кече шыргыжал лектеш.
Авам дек вигак каем,
Пайрем дене саламлем.

Авамлан эре полшем,
Чарныде тудлан ойлем:
– Мые тыйым йоратем,
Тауштен моткоч илем.

Андрей УШКОВ.
Волжский, Сотнур.

Пайрем дене!

Ава – түняште эн шерге айдеме.
Мыйын пагалме енем яшката ка-
пан, шемалге ўпан да чевер шүр-
гывылышан. Авамын ныл йочаже
уло, чыланат школыш коштына.
Йыгыр шүжарем-влакым чотак
йоратем. Авана мемнан пиалан
ончыкылыкна верч чот тырша.
Авамым пайрем дене саламлем.

Софья ФЁДОРОВА.
У Торъял, Кузнец.

Шөртньö кидан

Наташа авам – поро кумылан,
ласка шүм-чонан айдеме. Тудо
«Акашево» чыве фабрикыште
пашам ышта. Пашаже неле
гынат, вуйым нигунам огешсаке.
Авамын кидше шөртньö гай.
Кенежым түрлө пакчасаскам
ончен кушта. Сылне пеледыш
дене кудывечым сöрастара. Те-
лым носким, пижым, кофтым
пидеш. Авам гай пашаче лияш
эреак тыршем.

Ярослав ТОКТАШЕВ.
Морко, Волаксола.

Пашаче авам

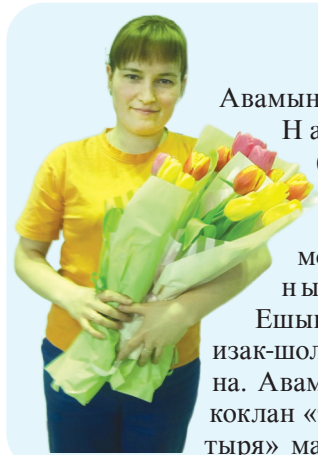
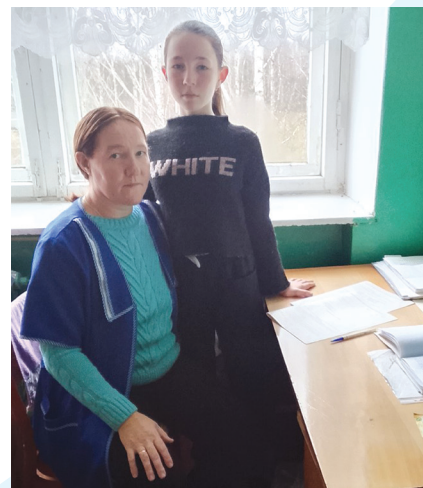
Авам «Звениговский» совхо-
зышто пашам ышта. Эр пычке-
мыш дене кая да рүп кастене vele
пöртылеш. Авам мыйым кочкаш
шолташ туныктен. Толмашешы-
же эреак шокшо кочкышым ям-
дылем. Авам моткоч ару да па-
шаче. Мыят тыгаяк лийнем!

Аня ИВАНОВА.
Морко, Арын.

Кидмастар

Снимкыште авам дене коктын
улына. Авам Светлана Алек-
сандровна школышто завхозлан
пашам ышта. Тудо кидпашалан
мастар, пидаш йората. Меат
Аделина акам дене почеш огына
код: түрлө пушкыдо модышым
пидына. Аванам чотак йоратена
да уло кумылын пагалена.

Анфиса ЛЕУХИНА.
Кужэгер, Конганур.
Фотом вш архив гыч налме.

Тазалыкдам перегыза

«Тиде модно», «Йолташым уло, молан мылам огеш лий», «Тамак огыл, лұдаш нимолан», «Тамлен веле ончем, эре кучыл-таш ом тўнал», – тыгай шомак-ла дене йоча-влак шкеныштым лыпландарат.

– Вейп – тазалыклан кугу энгек! Тудо шодым да шўлымō системым поснак пытара, онкологий черым, астмым шара. Вўргорно анысыремеш, тыге кап мучко вўр эркинрак кошташ, шўм начарынрак пашам ышташ тўналыт. Давлений кўза. Айдемын ковашите тўсшō нарынчалга, сурыш савырна, тўрлō чўнча лектеда. Пўйын ош тўсшō шапалга, карлес витара. Имунитет начарештеш, садлан айдемылан тўрлō чер ваитареш шогаш нелырак лиеш, – пал-дара Звенигово район Красногорский эмлымверын врач-дерматологшо Нина Леонидовна Янгелова.

Шекланыза

Вейп йочан кидыштыже пудештын манмым колмеке, кап-лан копыж-ж-ж лийын кая. Тыгай уверым ик гана веле огыл колалтын. Ты арверын аккумуляторжо утыждене ырымылан кōра кўчык замыканий лиеш. Тыге изи «модыш» ятыр йочан кидшым, тўрвыжым, пўй-жым сусыртен.

Изи «модыш» – кугу энгек

Пытартыш жапыште самырык-влак коклаште никотин ден спиртым ароматизатор дене тамлештарыме вейпым шупшшо-шамыч койын шукемыт. Шикш олмеш парым шўлаалтен луктыт. Тидыже ийготыш шудымо-влаккан онгайын чучеш.

Кузе пален налаш?

Икшывын вейпым але электрон тамакым шупшмыжым пален налаш неле. Тудо тыглай тамак гай йыгыжге пушан огыл. Садлан ача-ава, вес кугыен-влаккан поснак тўткō лийман.

Шупшшо йочам теве кузе пален налаш лиеш:

- Вургемже, кидше, ўпшō шере кочкыш, жвачке але емыж пушан.

- Икшывын кокыртышыжо кукшо, логарже коргыкта, шўмжō чўчкыдын кыра, иктаж сомыл деч вара нелын шўлештеш. Вуйжо пōрдмō, онжо корштымо нерген чўчкыдын оила.

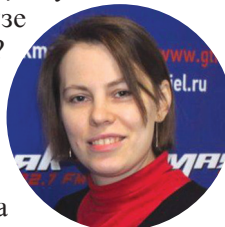
- Койыш-шоктышыжо трукышто вашталтеш. Кастене але уда игече годымат уремыш шкет каяш тырша. Йодышлан торжан вавешта, вавше сыра.

- Вейп флешкым, зажига-лыкым, маркерым да ятыр вес тўрлō настам ушештара. Йочан сумкаштыже, кўсеныштыже тыгай палыдыме арверым шекланеда гын, тиде мо – рашемдыза.

Вурсаш але...

Икшывын вейпым шупшмыжым пален налмеке, тудын дене кузе мутланыман? Тиде йодышлан вашмутым Калыккан психолого-педагогический да социал полышым пуйшо «Доверие» республики-се рўдерын педагог-психологшо Людмила Фёдоровна Ковалёва пуйш.

- Электрон тамакын але вейпын йочан тазалыкшылан энгекым кондымышт нерген вурсен огыл, ласкан умылтарыман. Шымлыме паша-шамычым ончыктыман.

- Йочан вейпым молан тамлен ончымыжым рашемдыман. Ик амал – «огым» шомакым каласен кертдымаш. Мутлан, кугурак-влак ты ок-кўл настам темлат, а тудо торешланен ок керт. Весе – йоча ала-молан тургыжлана. Вейпым шупшмо чоным лыплан-дара ш полша манын шона. Шке полышдам темлыман.

- Ешыште правил-влакым ончылгоч каҥашыман. Мутланен келшымым пудыртышылан наказанийым пырля шоныман. Каласымым шуктыман. Чама-неда гын, йоча лўдыктылыда веле манын умыла.

- Ешыште тамакым тўргышō еҥ уло гын, икшыве ты примерым налеш.

- Йочан пайдале хоббижым вияндаш полшыман. Яра жапым пырля эртараш тыршыман. Икшывын йолташыже-шамычым палыман.

Шке мутланымаш, тўрлō семын умылтарымаш огыт полшо гын, психолог, психотерапевт, нарколог але вес врач деке энгерташ өр-ман огыл.

Закон почеш илыман

Тамакым, вейпым, кальяным да никотинан вес продукцийым йочалан шупшаш чарыме. Ты законом пудыртышо 16 ийым темыдыме йочам ийготыш шудымо-влакын пашашт шотышто комиссийште учётыш шогалтен кертт. 16 ийым эртыше йочалан штрафым тўлыктат. Ача-ава-влак мутым кучаш тўналыт.

Тамак да моло электрон арвер-влак тазалыккан кугу энгекым ыштат. Адакшым шупшмо веле огыл, тўргышō еҥ воктене шоген, шикшым але парым шўлы-мат сай огыл.

Оля МАЙКОВА.
Фото-влакым еш архив гыч налме.

Весела жап

Шыже каникул годым ме класс дене Марий Турекыште верланыше Ий полатышке миен улына (снимкыште). Мый тушто икмынар гана лийынам, садлан коньки дене кошташ йöсылыкым шижын омыл. Южгунам камво-зашат логалын, вет ий моткоч

яклака. Шагат жапыште ноенат шуктенам, но йолташем-влак коклаште тиде шижалтын огыл. Ме мөнгö весела кумылан пöр-тылын улына.

Ангелина ЧУРИКОВА.
Кужэгер, Шудымарий.
Фотом школ архив гыч налме.

Тушто

- Изи ерыште кisa йöштылеш.
- Агунышто куку мура.

Виктория ИВАНОВА.
Морко, Коркатово.

Мастар кид

Волжский район Пöтъял шко-лышто «Шыже калейдоскоп» конкурс эртаралтын. Тудо Марий Эллан 105 ий теммылан пöлеклалтын. Теве Миросла-ва Григорьева шыже аланысе кармывонгым (снимкыште) ке-лыштарен. Теат ыштен ончыза.

Лидия КОШАЕВАН фотожо.

Историйым шергалына

1 декабрь Росси-йыште Воин чап кече семын па-лемдалтеш.

1853 ий ты кечын Павел Сте-панович Нахимовын вуйла-тыме руш эскадр Синоп мыс воктене турко войскам кырен шалатен.

3 декабрь – Палыдыме сал-такын кечыже.

Вуем савем

Кидетым кидышкым пыштем,
Чучеш кидет чевер мör гай.
Кузе чот тамлын үпшалтеш,
Лач тыйын вел тыгай, авай!

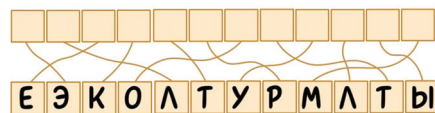
Кидет пашам мыняр ышта,
Ок нойо мо, эре шонем.
Пидеш, тёрла, кочкаш шолта...
Уке туняште тыгай ен!

Авай, туням волгалтарет,
Улат мылам яндар кава.
Тылат, авай, вуем савем.
Ила тек курым ден АВА!

Диана ТОЙБАХТИНА.
У Торъял, Тошто Торъял.

Электротулым аныклыза

Буква-влакым чын верагден,
мом возымым палыза.

М.ШКЕТАН ЛҮМЕШ МАРИЙ КУГЫЖАНЫШ ДРАМЕ ТЕАТР

4 ДЕКАБРЬ 18:00

Таче кечын улам пиалан

Счастлива как некогда
лүмгече концерт

Концертным сoрaстaрат:

А. Юнусов
М. Воронцова
И. Соловьёв
С. Яндукова
А. Речкин
Н. Степанова
А. Ягодаров
«Юмече» ансамбль
да молат

Наталия Алексеева

Театрын тун режиссержо –
Марий Эллан калык артистше Роман Алексеев

8(8362)78-13-78
SHKETAN.RU

Рекламе.

Ямде лий

0+

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскерыме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийыште регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьыште пуымо.

Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.
Директор – Е.И.КУЗНЕЦОВ.
Тун редактор – А.Н.ГРИГОРЬЕВА.

Индекс П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

Учредитель-влак:
Марий Эл Республикысе Тувара, печат да калык-влакын пашашт шотышто министерстве,
Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Редакций да издатель: Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ,
424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькыш урем, 20-шо порт.
Тел. 8(8362) 45-22-82.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме,
«Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме.
Типографийын адресше:
424000, Йошкар-Ола,
Комсомольский урем, 112.

Печатьыш пуымо жап –
14-00, фактически – 13-00.

Авторын да редакцийын шонымашышт түрлө лийын кертты.
Серыш-алак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
yamde_lii@mail.ru
yamdelii@mediamari.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

У конкурс

Аня ден Катя РОМАНОВАМЫТ авашт дене пырля. Советский, Шнаран.

Арсений БЛИНОВ коваже да кокаж дене пырля. Параньга, Олор.

Ева НИКОЛАЕВА аваж дене пырля. Одо кундем, Грак район, Марий Вожай.

Кроссворд

1.Тудын лүмеш театрым лүмденит.

2.Марий националь-ный герой.

3.Марий Элысе ер.

4.Марий Эл

Республикын гербесе янлык.

5.Марий композитор.

6.Марий калык семүзгар.

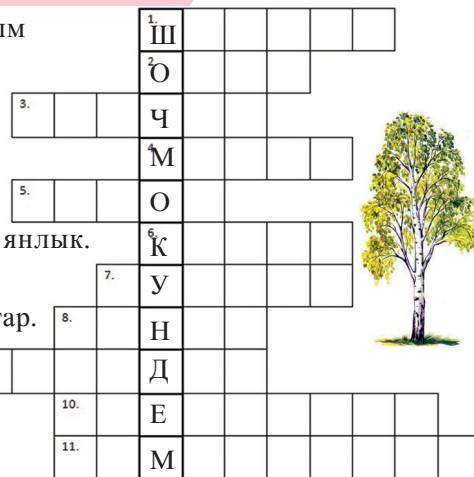
7.Марий Элысе эн ару ер.

8.Тиде энер телымат ок кылме.

9.Волжский районын эргыже, чапланыше сүретче.

10.Марий Элын эн самырык олаже.

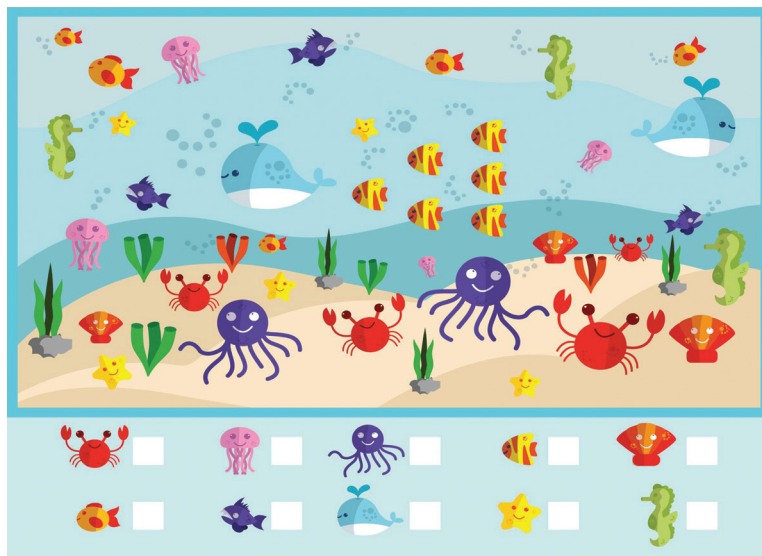
11.Марий кочкыш.

Кира ДАНИЛОВА.

Волжский, Пётъял школ пеленысе Йоца ұсталык пёрт.

Шотлыза

Сүрет-влакым ончен, чын вашмутым пуыза.

